

Norsk etnologisk gransking
Norsk Folkemuseum
Museumsvn. 10
0287 Oslo

Oslo, april 2007

Særemne nr. 55

TRESPIKER (TRESTIFT, TREPLUGG)

På veggoverflater, både innvendig og utvendig, i flere av Norsk Folkemuseums eldre bygninger finnes det små ”tre-spiker” av ukjent treslag. Disse har et ovalt tverrsnitt, Ø ca. 4 – 10 mm, de er telgd konisk med varierende lengder på mellom ca. 10 til 30 mm. De er presset eller slått inn i laftestokkene/treverket, oftest i naturlige sprekker, slik at trespikerens bredeste ovale tverrsnitt følger laftestokkens fiberretning. Synlige ende er oftest i plan med laftestokkens overflate, noe som kan tyde på at de er gjensittende del av en lengre trespiker som er kappet av etter bruk, eller opprinnelig er presset helt inn.

En teori går ut på at trespikerne kan ha vært slått inn i forbindelse med overtro, en annen at de har vært brukt til oppspenning av skinn/dyrehuder/tekstiler. Vi er interessert i å få vite om trespiker av lignende art er brukt i andre bygninger, og sender derfor denne spørrelisten til en rekke Norske museer. Har du spørsmål til teksten/besvarelsen av listen, ta kontakt med: mogens.with@norskfolkemuseum.no. I forbindelse med spørreundersøkelsen er vi også interessert i å få tak i et par skinn fra røyskatt eller rettere sagt hermelin.

Vi ber deg om å svare oss også dersom fenomenet er ukjent, da dette også kan vise seg å være en interessant opplysning!

Du kan besvare denne spørrelisten elektronisk og sende svaret til:

neg@norskfolkemuseum.no

**eller du kan ta utskrift og svare for hånd. Send da svaret til: NEG, Norsk Folkemuseum,
Museumsveien 10, Bygdøy, 0287 Oslo**

Med vennlig hilsen – og på forhånd takk!

Norsk etnologisk gransking,
Norsk Folkemuseum

Mogens With
bygningantikvar, arkitekt MNAL

Finnes det slike trespikere i bygninger du har kjennskap til? Hvor er disse bygningene?
 Til hvilket formål kan disse trespikerne ha vært anvendt?
 Er *trespiker* riktig betegnelse? Hva kaller du slike spikere?
 Hvilken tresort er spikerne tilvirket av?
 Har du kjennskap til beskrivelse av, evt. Litteratur om, liknende trespikere?
 Har du kjennskap til nåværende/tidligere bruk av liknende trespikere?
 Har du kjennskap til alder på liknende trespikere og/eller når de kan ha vært brukt?
 Har du kjennskap til overtro/sagn/fortellinger knyttet til liknende trespikere?

Nedenfor har vi laget et skjema, hvor vi ber deg krysse av.
 Skriv ned hva slags bygning det dreier seg om, alder, hvor den kommer fra og ev. andre opplysninger. Er det spikere i flere vegger i bygningene ber vi deg fylle ut et skjema for hver vegg, eller gi de samme opplysninger som tekst. Tegn gjerne ”mønstre” på en skisse. Angi høydeplassering på vegg.

Innvendig vegg ...	veggen vender mot:			
Utvendig vegg ...	N ...	Ø ...	S ...	V ...
- utsatt for sol ...				
- alltid skygge ...				
Antall trespiker (stk)	Minste avstand mellom spiker (cm)			
1 - 5 ...	1 - 5	...		
	5 - 10	...		
	10 - 20	...		
	mer	...		
5 - 10 ...	1 - 5	...		
	5 - 10	...		
	10 - 20	...		
	mer	...		
10 - 20 ...	1 - 5	...		
	5 - 10	...		
	10 - 20	...		
	mer	...		
flere ...	1 - 5	...		
	5 - 10	...		
	10 - 20	...		
	mer	...		